

Durmuş Hocaoğlu

Lizbon Antlaşması ve AB Jakobenzmi

Yeniçağ, “Analiz”, 23 Aralık 2007, Pazar., s.06
“Analiz” Sıra No: 605; 2007-120; Aralık-08

YENİÇAĞ

Lizbon Antlaşması'nın üzerinde kemâal-i ciddiyetle durmak gerektir; çünkü evvelen Avrupa Birliği ile alâkalı herşeyin bir ehemmiyeti ve ciddiyeti vardır ve sâniyen, bu mes'ele aynı zamanda bizi de derinden alâkadar etmektedir, yâni bir bakıma bizim de mes'elemizdir.

İmdi, dikkat edilmesi gereken ilk husus, bir önceki sıcak süt tecrübesinden ağızları fenâ yanan Birlik liderlerinin bu defa yoğurdu üfleyerek yemeyi tercîhle, Lizbon Antlaşması ile kabûl edilen ve “Yeni AB Anayasası” olarak lanse edilen metnin tasdîki için halk oylamasının bir anayasa mecbûriyeti olduğu İrlanda hâriç, kendi kamuoylarının reylerine mürâcaat etmekten dikkatle kaçıp, doğrudan – daha kolay kontrol edilebilir bir şey olan - parlamentolarının tasdîklerine arzetmek konusunda hemen-hemen noksansız bir mutâbakata – veya *işbirliğine* de denebilir – vararak *tepeden* imzayı atmış olmalarıdır. Mes'elenin bu tarafı pratik siyâset açısından hârika: Birkaçyüz parlamenterleri daha kolay yola getirmek imkânı varken ne diye milyonlarca insanı iknâ etmek için uğraşmalı, değil mi? Lâkin, ahlâken sıfır; tam müptezellik, hattâ dahası, siyâsî fâhişelik. Avrupalı elitlerin bizzat kendi halklarına karşı takınmış oldukları bu iki yüzlü tavırları, siyâsî müptezelliğin olduğu kadar ve daha da fazlası, Jakobenzm'in, bu kıt'ada nâsıl hâlâ bir damar gibi attığını da bir kere daha cümle âleme isbat etmiş bulunmaktadır. Yâni demek ki, lüzum görülen yerde bir tarafa bırakılabilir olduğuna göre, demokrasi memokrasi de bir yerde hikâye faslından sayılabilir.

Bu îtibarla, Lizbon Antlaşması metninin tam bir anayasa hükmünde addedilmesi ahlâken doğru olmasa gerek. Yâni, tam bir anayasa değil, ancak olsa olsa, “sayılır”.

Bundan mâadâ, yine tam bir anayasa değil, ancak, “sayılır”, çünkü 29 Ekim 2004'te âlâyı vâlâ ile 25 üye ülke temsilcileri tarafından bizzat kendisine ve bizden de Hükûmet'in AB ile cicim aylarını yaşadığı bu dönemde, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile o zamanki Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün Roma'daki Conservatori Sarayı'nda Papa Onuncu Innocent'in heykelinin önünde nihâi senedine imza attıkları eski anayasanın tadı-tuzu bunda yok; çünkü, bu antlaşmada ilk olarak göze çarpan husus, bir önceki yazımızın son cümlesinde de dile getirdiğimiz gibi, AB'nin elitlerinin, 2005 referandumlarından *belirli bir ders* çıkarmış olduklarıdır, hem de ciddî bir ders: Avrupa kamuoyu, bu referandumlarla, bir yandan aşırı genişlemeye karşı hoşnutsuzluğunu kesin tavırlarıyla vaz' ederken, diğer yandan da yine bununla râbitalı olarak, milletler-üstü bir teşkilatlanmaya, daha açık bir ifâdeyle, müstakil ulus-devletleri zaman içinde eyâlet konumuna indirerek onların enkazları üzerinde bir hiper-ulus-devlet olarak yükselecek bir teşkilatlanmaya, yâni federal veya konfederal bir Avrupa Birleşik Devletleri'ne

gidişe karşı kendi devletlerini müdâfaa etmişlerdir. Sâdece iki ülkede – Fransa ve Hollanda – alınan bu netîceler bile yeterli olmuş, bu iki memleketten yükselen bu “vox populis”in hemen-hemen bütün kıt’anın sesi olduğunu farketmekte gecikmeyen AB’nin elitleri diğer referandumları durdurmuşlardır. Şimdi imzalanan antlaşmada “*üye ülkelerin millî menfaatlerinin ‘Avrupa Birliği Rûhu’nun önünde tutulması*”ndan bahsedilmesi, AB’nin elitleri tarafından bu sesin mesajının, kerhen de olsa alındığının nişânesidir. Çünkü burada sözü edilen “Avrupa Birliği Rûhu”, sâdece harsî ve medenî değil ve fakat daha da fazlası olarak siyâsî mânâda bütünleşmiş bir Avrupa’dır ve bu da üye ülkelerin millî menfaatleri ile gayri kaabili te’lifdir.

Beri yandan Antlaşma, yine de üyeler arasındaki işbirliğinin sıklığı konusundaki prensip kararından geriye dönmüş bulunmuyor; nitekim, üye sayısı artıkça karar alınması konusunda iyice büyüyen müşkilâtı bertaraf edebilmek için mühim bâzı adımlar atılmış bulunmaktadır ki bunlardan birisi, bugüne kadar altı ayda bir münâvebeli olarak değişen Başkanlık, yâni Dönüşümlü Başkanlık yerine daha istikrarlı bir “Başkanlık” sisteminin kurulmasının metinde yer almış olmasıdır. Bu maksada mâtûfen ikibuçuk yıllık süre için üye ülkelerin oy birliği ile belirlenecek olan “AB Konseyi Başkanı”nın, yılda dört defa toplanacak olan AB zirvelerine de başkanlık etmesi öngörülmektedir. Bu ise, AB’nin sıkı bir siyâsî birliğe gitmek için, bir anlamda Amerikan mukallidi bir “AB Başkanlığı” (*European Presidency*) sistemi te’sis etmesi demektir.

